

ભક્તકવિનરસિંહમહેતાયુનિવર્સિટી, જુનાગઢ
ચોઇસબેઇઝક્રેડિટસીસ્ટમઆધારિતકોર્ષ
જુન2018 થીઅમલમાં
સેમેસ્ટર - I I
સમાજશાસ્ત્ર

પેપર નંબર -103(Core Paper)

સમાજશાસ્ત્ર પરીચય-2 ક્રેડિટ -3

હેતુઓ:

- સમાજશાસ્ત્રની પ્રાથમીક સમજણ મેળવવવી
- સમાજશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલો અને વિભાવના સમજવી
- સમાજ અંગેના વૈજ્ઞાનીક દ્રષ્ટિકોણની સમજ આપવી
- સમાજના પ્રાથમીક એકમો અંગે સમજૂતી આપવી

એકમ	વિષય	પદ્ધતિ
એકમ -1	સમાજશાસ્ત્રીય દૃષ્ટિબિંદું - સમાજશાસ્ત્રીય દૃષ્ટિબિંદુંનો અર્થ, લક્ષણો - સમાજશાસ્ત્રીય દૃષ્ટિબિંદુંના સ્પષ્ટતા શા માટે? - સામાજિક વિજ્ઞાનનો મૂળભૂત તફાવત : દૃષ્ટિબિંદુંનો તફાવત	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
એકમ -2	પાયાના સમાજશાસ્ત્રીય ખ્યાલો - સામાજિકક્રિયા અને આંતરક્રિયા. - સામાજિકક્રિયાનો અર્થ, સામાજિકક્રિયાના તત્વો. - સામાજિક આંતરક્રિયાનો અર્થ, લક્ષણો. - સામાજિક આંતરક્રિયાના પ્રકારો, સહકાર, સંઘર્ષ, સ્પર્ધા, સમાયોજન.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
એકમ -3	સમાજ, સમુદાય અને મંડળ - સમાજનો અર્થ અને લક્ષણો. - સમુદાયનો અર્થ અને લક્ષણો.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ

	<ul style="list-style-type: none"> - સમાજ અને સમુદાય વચ્ચે તફાવત. - મંડળનો અર્થ અને લક્ષણો. - સમુદાય અને મંડળ વચ્ચે તફાવત. 	સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
એકમ -4	<p>સામાજિક ધોરણો</p> <ul style="list-style-type: none"> - સામાજિક ધોરણોનો અર્થ, લક્ષણો, પ્રકારો, મહત્વ. <p>સામાજિક દરજ્જો અને ભૂમિકા.</p> <ul style="list-style-type: none"> - સામાજિક દરજ્જાનો અર્થ, પ્રકારો. - ભૂમિકાનો અર્થ. - ભૂમિકા સંઘર્ષ. - દરજ્જા અને ભૂમિકા વચ્ચે તફાવત અને સબંધ. 	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા

References:

- Alex Inkeles : What is sociology ! An introduction to the discipline & profession, Prentice Hall Inc.
- Davis Kingsley : Human Society, Macmillan Co..
- Fairchild (Ed.) : Dictionary of Sociology
- Johnson Harry M. : Sociology - A Systematic Introduction, Allied Publication Indian Ed.
- UshaKanharse (Trans.) Samajshatra (Gujarati) Guj. Uni.
- V. Joshi (Dr.) "ParibhashikShabdaKosh" UniGranthnirmanBoard, Ahmedabad.
- Anderson and Parker : An Introduction to Sociology
- Davis Kingsley : Human Society
- Harton and Hunt : Sociology
- John Meleish : The Theory of Social Change
- Johnson Harry M : Sociology - A Systematic Introduction
- Maciver and Page : Society
- Merton Robert K : Social Theory and Social Structure
- Ogbarn and Nimkoff : A Handbook of Sociology
- Sorokin Pitirim : Social and Cultural Mobility

ભક્તકવિનરસિંહમહેતાયુનિવર્સિટી, જુનાગઢ
ચોઇસબેઇઝકેડિટસીસ્ટમઆધારિતકોર્ષ
જુન 2018 થીઅમલમાં
સેમેસ્ટર - I।
સમાજશાસ્ત્ર

પેપર નંબર -104(Core Paper)

ભારતીય સમાજશાસ્ત્ર -2કેડિટ -3

હેતુઓ:

- સમાજિક સંસ્થાઓનો પ્રાથમીક પરીચય આપવો
- ભારતીની સામાજિક સંસ્થાઓ અંગે વૈજ્ઞાનિક સમજણ આપવી
- ભારતની સમાજિક સંસ્થાઓની સામાજિક ઉપયોગીતા અંગે વિદ્યાર્થીઓને માહિતગાર કરવા

એકમ	વિષય	પદ્ધતિ
એકમ -1	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ- એક પરિચય. - સામાજિક સંસ્થાનો અર્થ-લક્ષણો. - સંસ્થાના આવશ્યક તત્વો. - સંસ્થાના કાર્યો.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
એકમ -2	જ્ઞાતિ અને ધર્મ સંસ્થા. - જ્ઞાતિનો અર્થ,લક્ષણો (ડૉ. જી.એસ.ધૂર્યેએ આપેલા) - વર્ણનો અર્થ. - વર્ણ અને જ્ઞાતિ વચ્ચે તફાવત. - જ્ઞાતિવાદના કારણો. - ધર્મનો અર્થ,લક્ષણો,ધાર્મિક માન્યતાઓ - ધર્મના કાર્યો-વિકાર્યો.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
એકમ -3	કુટુંબ અને લગ્ન સંસ્થા. - કુટુંબનો અર્થ,લક્ષણો. - કુટુંબના પ્રકારો. - કુટુંબના સ્વરૂપો. - લગ્નનો અર્થ અને લગ્નના ઉદ્દેશ્યો.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા

	<ul style="list-style-type: none"> - હિન્દુ લગ્ન એક સંસ્કાર તરીકે. - છુટાછેડાનાં કારણો, અસરો અને કાનૂની જોગવાઈઓ 	
એકમ -4	<p>શિક્ષણ સંસ્થા.</p> <ul style="list-style-type: none"> - શિક્ષણનો અર્થ. - શિક્ષણનો હેતુ/કાર્યો - પ્રવર્તમાન શિક્ષણની પરિસ્થિતિ - શિક્ષણ અને સમાજ વચ્ચે સબંધ. 	<p>વ્યાખ્યાન</p> <p>દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ</p> <p>સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા</p>

References:

- Bailey F. G. : Tribe, Caste & Nation Encyclopedia of Social Science
- Fair Child : Dictionary of Sociology
- Ghurye G. S. : The Scheduled Tribe
- Majumdar : Social Structure
- Grierson G. A. Linguistic Survey of India
- Risely H : 'The People of India
- Shaer Robert : Ethnography of Ancient India
- Altekar A. S. : The Position of Women in Hindu Civilization
- Shrinivas M. N., Religion & Society Among the Coorgs of South India
- Shrinivas M. N., Case in Modern India
- Majumdar D. N. : The Fortunes of Primitive Tribes
- Ghurye G. S. : The Aborigines So Called & Their Future
- Ashish Bose : Trends in India's Urbanization
- Balsara J. F. : Problems of Rapid Urbanization in India
- Balsara J. F. : India's Realization & Its Consequences
- Bergel : Urban Sociology
- Bierstedt Robert The Social Order
- Desia : Rural Sociology In India
- M. S. Gore : Urbanization & Family Change Ray Turner India's Urban Future
- Rao M.S.A. Urban Sociology in India

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ

ચોઈસ બેઈઝ ક્રેડિટ સીસ્ટમ આધારિત કોર્ષ

જુન 2018 થી અમલમાં

સેમેસ્ટર - II

સમાજશાસ્ત્ર

પેપર નંબર - 3 (પ્રથમ/દ્વિતીય ગૌણ)

સામાન્ય સમાજશાસ્ત્ર-IIક્રેડિટ -3

હેતુઓ:

- સમાજશાસ્ત્રની પ્રાથમીક સમજણ મેળવવવી
- સમાજશાસ્ત્રના પાયાના ખ્યાલો સમજવા
- સમાજશાસ્ત્રના સ્વરૂપ અને કાર્ય ક્ષેત્રની સમજણ આપવી

યુનિટ	<u>વિષયો</u>	પદ્ધતિ
યુનિટ 1	સામાજિક નિયંત્રણ અને પરીવર્તન <ul style="list-style-type: none"> - સામાજિક નિયંત્રણનો અર્થ, સાધનો, સામાજિક નિયંત્રણનું મહત્વ. - સામાજિક પરીવર્તનનો અર્થ- સ્વરૂપ, સામાજિક પરીવર્તનનો પ્રકારો, જવાબદાર પરિબળો, અવરોધક પરિબળો.	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
યુનિટ 2	સામાજિક સ્તરરચના <ul style="list-style-type: none"> - સ્તરરચનાનો અર્થ, લક્ષણો, કાર્યો, વિકાર્યો, સ્તરરચનાનાં પ્રકાર તરીકે જ્ઞાતિ અને વર્ગ, ભારતમાં સામાજિક સ્તરરચના	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
યુનિટ 3	ગ્રામીણ સમુદાય અને નગર સમુદાય <ul style="list-style-type: none"> - ગ્રામ સમુદાયનો અર્થ, લક્ષણો, - શહેરી સમુદાયનો અર્થ, લક્ષણો,	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા

	- ગ્રામીણ અને શહેરી સમુદાયની તુલના	
યુનિટ 4	વ્યક્તિ અને સમાજ - વ્યક્તિ અને સમાજ વચ્ચેનાં સબંધો અંગેનાં વિભિન્ન મત-સામાજિક કરારવાદ. - સામાજિક-દેહવાદ, સમાજશાસ્ત્રીય દૃષ્ટિબિંદુ	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા

References:

- Alex Inkeles : What is sociology ! An introduction to the discipline & profession, Prentice Hall Inc.
- Davis Kingsley : Human Society, Macmillan Co..
- Fairchild (Ed.) : Dictionary of Sociology
- Johnson Harry M. : Sociology - A Systematic Introduction, Allied Publication Indian Ed.
- UshaKanharse (Trans.) Samajshatra (Gujarati) Guj. Uni.
- V. Joshi (Dr.) "ParibhashikShabdaKosh" UniGranthnirman Board, Ahmedabad.
- Anderson and Parker : An Introduction to Sociology
- Davis Kingsley : Human Society
- Harton and Hunt : Sociology
- John Meleish : The Theory of Social Change
- Johnson Harry M : Sociology - A Systematic Introduction
- Maciver and Page : Society
- Merton Robert K : Social Theory and Social Structure
- Ogbarn and Nimkoff : A Handbook of Sociology
- Sorokin Pitirim : Social and Cultural Mobility

ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતા યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ

ચોઈસ બેઈઝ ક્રેડિટ સીસ્ટમ આધારિત કોર્ષ

જુન 2018 થી અમલમાં

સેમેસ્ટર - II

સમાજશાસ્ત્ર

પેપર નંબર - 4 (પ્રથમ/દ્વિતીય ગૌણ)ક્રેડિટ -3

પેપરનું નામ :ભારતીય સમાજનું માળખું

હેતુઓ:

- ભારતનું વસ્તિ વિષયક બંધારણ સમજવું
- ભારતની સામાજિક સંસ્થાની સમજણ મેળવવી
- ભારતીય સમાજની સામાજિક ધાર્મિક વિવિધતા સમજવી

યુનિટ	<u>વિષયો</u>	પદ્ધતિ
યુનિટ 1	<u>ભારતમાં વસ્તીનું બંધારણ</u> ભારતની વસ્તી વસ્તીની ગીચતા/સ્ત્રી-પુરુષનું પ્રમાણ, શિક્ષણનું પ્રમાણ, ગ્રામીણ અને શહેરી વસ્તી, વય અને લિંગ રચના તથા તેની સામાજિક અસરો	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા
યુનિટ 2	ભારતની સામાજિક સંસ્થાઓ: અર્થ, લક્ષણો અને કાર્યો જ્ઞાતિ સંસ્થા: અર્થ અને લક્ષણો, જ્ઞાતિ અને વર્ણ વચ્ચેનો તફાવત, લગ્ન સંસ્થા: અર્થ, હિંદુ લગ્ન અને મુસ્લિમ લગ્ન, હિંદુ લગ્ન એક સંસ્કાર તરીકે, છૂટાછેડા કુટુંબ સંસ્થા: અર્થ, લક્ષણો, પ્રકારો અને સ્વરૂપ	વ્યાખ્યાન દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા

<p>યુનિટ ૩</p>	<p>ભારતમાં ધાર્મિક જૂથો અને ભાષા જૂથો</p> <p>ધાર્મિક જૂથો અને વસ્તી</p> <p>વિભિન્ન ધાર્મિક જૂથોનું સામાજિક મહત્વ</p> <p>ભારતમાં ભાષા જૂથો અને વસ્તી</p> <p>ભારતીય સમાજનું બહુભાષી સ્વરૂપ અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી સમસ્યાઓ –રાષ્ટ્રભાષાની સમસ્યા, વહીવટી ભાષાની સમસ્યા, કેળવણીના ક્ષેત્રમાં ભાષાની સમસ્યા, લઘુમતિ ભાષાના સ્થાન વિષેની સમસ્યા</p>	<p>વ્યાખ્યાન</p> <p>દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ</p> <p>સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા</p>
<p>યુનિટ ૪</p>	<p><u>ભારતમાં આદિવાસી સમુદાય</u></p> <p>આદિવાસીઓનો અર્થ- લક્ષણો</p> <p>આદિવાસી સમાજજીવનનો પરિચય</p> <p>ભારતની આદિમ જાતિઓનું ભૌગોલિક વર્ગીકરણ</p> <p>આદિવાસીઓની જીવન નિર્વાહની રીતો</p> <p>યુવાગૃહ</p>	<p>વ્યાખ્યાન</p> <p>દ્રશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમનો ઉપયોગ</p> <p>સમુહ ચર્ચા પુસ્તક સમીક્ષા</p>

References :

- Bailey F. G. : Tribe, Caste & Nation Encyclopedia of Social Science
- Fair Child : Dictionary of Sociology
- Ghurye G. S. : The Scheduled Tribe
- Majumdar : Social Structure
- Grierson G. A. Linguistic Survey of India
- Risely H : ‘The People of India
- Shaer Robert : Ethnography of Ancient India
- Altekar A. S. : The Position of Women in Hindu Civilization
- Shrinivas M. N., Religion & Society Among the Coorgs of South India

- Shrinivas M. N., Case in Modern India
- Majumdar D. N. : The Fortunes of Primitive Tribes
- Ghurye G. S. : The Aborigines So Called & Their Future
- Ashish Bose : Trends in India's Urbanization
- Balsara J. F. : Problems of Rapid Urbanization in India
- Balsara J. F. : India's Realization & Its Consequences
- Bergel : Urban Sociology
- Bierstedt Robert The Social Order
- Desai : Rural Sociology In India
- M. S. Gore : Urbanization & Family Change Ray Turner India's Urban Future
- Rao M.S.A. Urban Sociology in India